

Szlak Pięknych Widoków

Trasa przebiega przez bardzo zróżnicowane tereny Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej. Ma ona długość 33,9 km. Różnica wysokości pomiędzy najwyższym i najniższym punktem wynosi 137 m. Czas przejazdu średnim tempem bez odpoczynku wynosi około 3 godzin. Najbardziej odpowiednimi do pokonania tej trasy są rowery górskie lub turystyczne.

0,0 km - Elbląg Stare Miasto

Wycieczkę rozpoczynamy na starym mieście w Elblągu. Miasto zostało założone przez Krzyżaków w 1237 roku. W latach 1251 - 1309 (przeniesienie stolicy państwa zakonnego z Wenecji do Malborka) Elbląg stanowił centrum polityczne i administracyjne państwa krzyżackiego. W 1246 roku uzyskuje prawa miejskie. Wtedy to następuje okres rozkwitu gospodarczego miasta i portu. Rozwija się handel z Niderlandami, Anglią, Francją, Infantami, Nadrenią i Rusią, miasto zostaje członkiem związku hanzeatyckiego. W 1466 roku na mocy Pokoju Toruńskiego wchodzi w skład państwa polskiego. W roku 1772 w wyniku pierwszego rozbioru Polski Elbląg zostaje przyłączony do państwa pruskiego. W XIX wieku miasto stało się ośrodkiem przemysłowym z silnym przemysłem metalowym. W wyniku działań zbrojnych drugiej wojny światowej Elbląg został w 1945 roku zniszczony prawie w 90%. Po wojnie rozpoczęła się powolna odbudowa miasta, a od 1980 roku rozpoczyna się odbudowa i retrowersja Starego Miasta. Zabudowa ta odtwarzana jest na starych XIV- i XV-wiecznych fundamentach, z dawną siecią ulic i rzutami domów znanymi z map katastralnych.

Ze Starego Miasta udajemy się na północny wschód ulicami: Królewiecką i dalej Fromborską do Próchnika - obecnie dzielnicy Elbląga. Po drodze mijamy stare dwory z parkami w Bielanych, Zjeździe i Krasnym Lesie.

11,5 km - Próchnik

Próchnik jest jedną z najpiękniej położonych miejscowości na Wysoczyźnie Elbląskiej. Znajdują się tu liczne otwarcia widokowe na Zalew Wiślany, a cała okolica, ze względu na falisty charakter, potocznie nazywana jest Szwajcarią Próchnicką. Pierwotny dokument lokacyjny Próchnika nie jest znany. Pierwsza wzmianka o wsi pojawiła się w dokumencie dotyczącym Nadbrzeża z roku 1300. Kolejne nadanie lub potwierdzenie lokacji miało miejsce w dniu 1 czerwca 1357 roku. Dokument ten zawiera informacje o nadaniu wsi 63 włók ziemi oraz o istnieniu tu karczmy. Po upadku Krzyżaków Próchnik został przyznany Elblągowi, a w XVIII wieku przejęli go Prusacy. Wokół zabudowań Próchnika znajduje się kilka malowniczo położonych zbiorników wodnych, są to niewielkie oczka porośnięte roślinnością wodną i szuwarową. W centrum Próchnika usytuowany jest mały średniowieczny kościół zbudowany około 1300 roku, wyposażony przez elbląskich rajców i okolicznych ziemian.

Z Próchnika szlakiem Kopernikowskim udajemy się do miejscowości Łęcze.

14,7 km - Łęcze

Łęcze jest jedną z najstarszych miejscowości na Wysoczyźnie Elbląskiej. Badania archeologiczne wykazały, że pierwsi osadnicy pojawili się tu we wczesnej epoce żelaza, około 2500 - 2100 lat temu. Miejszem schronienia wówczas mieszkańców był drewniano-ziemny gród położony kilkaset metrów na północ od dzisiejszych zabudowań wsi, gdzie znajdują się pozostałości po wale obronnym. Miał on owalny kształt o powierzchni około 40x50 m i wysokości około 2,5 m. Wszystkie przedmioty znalezione podczas wykopalisk pochodzą z czasów między 500 a 100 lat p.n.e. Kształt znalezionych naczyń glinianych wskazuje na wpływy kultur: łużyckiej, wschodnio-pomorskiej i bałtyjskiej. Ludność słowiańska zamieszkiwała w tej okolicy jeszcze w XIII wieku. Ponowne zasiedlenie tych terenów nastąpiło pod koniec XIII wieku.

We wsi zachował się barokowy kościół salowy wzniesiony na planie prostokąta o wymiarach 22,1x10,6 m. Wnętrze pozbawione jest sklepienia, posiada tylko drewniany strop, ściany zewnętrzne ozdobione są ryzalitami i pilastrami (pilastrowaniami). W przylegającej do kościoła wieży znajduje się jeden z dwu istniejących tu dawniej renesansowych dzwonów. Dzwon ten odlany został w 1546 r. przez Gerarda Benningka. Zachował się również barokowy ołtarz z 1753 roku i mosiężny pająk z drugiej połowy XVIII wieku. Wcześniej istniała tu prawdopodobnie średniowieczna świątynia o konstrukcji szkieletowej.

Z Łęczą drogą zjeżdżamy do Suchacza.

17,7 km - Suchacz

Pierwsze ślady osadnictwa na terenie dzisiejszego Suchacza pochodzą z młodszej epoki kamiennej. We wczesnym średniowieczu była tu najprawdopodobniej osada rybacka. W XVI wieku w Suchaczu znajdowała się karczma, wokół której toczył się spór pomiędzy starostą tołkmickim a miastem Elblągiem. Początki szkolnictwa miały miejsce w 1804 roku (17 uczniów). Budynek szkoły został wybudowany dopiero w 1879 roku, wcześniej nauczanie było prowadzone w prywatnych domach. Stosunkowo intensywny rozwój osady nastąpił w XIX wieku po wybudowaniu cegielni i założeniu dużych sadów wiśniowych w pobliżu wsi. W Suchaczu znajdowała się niewielka przystań rybacka z kilkoma małymi statkami, którymi przewożono towary do innych nadzalewowych miejscowości. Na rozwój wsi wpłynęła budowa linii kolejowej Elbląg – Braniewo i nieco później drogi utwardzonej. Ożywiło to turystykę, wzrosła rola Suchacza jako wioski letniskowej. W tym czasie funkcjonowały dwie gospody obsługujące przebywających tu letników. Przyczyniło się to ogólnego rozwoju wsi. Świadczyć o tym może choćby większa niż obecnie liczba mieszkańców (w roku 1925 wynosiła 600 osób). Obecnie spadła rola Suchacza jako wioski letniskowej ze względu na zanieczyszczenie wód Zalewu Wiślanego. Brak kąpieliska zniechęca potencjalnych turystów do odwiedzania Suchacza, ale piękne położenie nad Zalewem Wiślanym przyciąga wielu mieszkańców Elblągu do osiedlania się tu na stałe.

Z Suchacza drogą wzdłuż Zalewu Wiślanego udajemy się Kamionka Wielkiego, przejeżdżając przez Nadbrzeże, gdzie możemy zobaczyć jeszcze resztki starej cegielni.

21,2 km - Kamionek Wielki

Kamionek Wielki to niewielka osada położona nad Zalewem Wiślanym. Nazwa miejscowości wymieniona została po raz pierwszy w przywileju lokacyjnym z dnia 24 czerwca 1315 roku, wydanym dla lokatora Arnolda. Z nadania króla Kazimierza Jagiellończyka w 1457 roku Kamionek Wielki został przyznany Elblągowi. Na bazie lokalnego surowca wybudowano tu dużą cegielnię, która została spalona w 1577 roku podczas napadu gdańszczan. Cegielnia została wkrótce odbudowana i prowadzono w niej nadal produkcję, pracowali w niej okoliczni mieszkańcy. W drugiej połowie XIX wieku Wilhelm Luhlów wybudował w Kamionku Wielkim kolejną dużą cegielnię.

We wsi zachowała się zagroda holenderska z roku 1772 z okazałym podcieniem przy budynku mieszkalnym. Obiekt nie jest zagospodarowany i jego stan techniczny ulega ciągłemu pogorszeniu, stanowi jednak doskonały przykład budownictwa regionalnego na Wysoczyźnie Elbląskiej.

Dalej jedziemy drogą do Elbląga, mijamy rezerwat przyrody Zatoka Elbląska, który został utworzony w 1991 roku w celu ochrony ptaków wodno – błotnych oraz ich siedlisk. Rezerwat obejmuje akwen Zatoki Elbląskiej oraz fragment „Złotej Wyspy”. Zatoka Elbląska stanowi najbardziej na południe wysuniętą część Zalewu Wiślanego. Poza torem żegludowym jest akwenem bardzo płytkim. Średnia głębokość wynosi około 1 m, a tylko przy granicy z Zalewem Wiślanym zwiększa się do około 2 m. Na dnie Zatoki zalegają osady o miąższości około 6 – 8 m. Jest zbiornikiem o zmiennych warunkach środowiskowych. Dotyczy to w szczególności: poziomu wody, jej zasolenia, zawartości tlenu, temperatury oraz zawartości biogenów. Przy występujących wiosną i jesienią północnych wiatrach wody Zatoki Elbląskiej wypychane są do koryta rzeki Elbląg powodując tak zwane „cofki”, obserwowane nawet na Jeziorze Drużno.

Wśród roślinności przeważają zbiorowiska wodne, szuwarowe, łąkowo – pastwiskowe, zaroślowe i leśne. Rosną tu między innymi: grązel żółty, grzybień białe, grzybieńczyk wodny, salwinia pływająca, osoka aloesowata, rdestnica grzebieniasta, moczarka kanadyjska i rogatek sztywny. Występuje również: trzcina pospolita, pałka wąskolistna, żywokost lekarski, sadziec

konopiasty, ostrożeń błotny, strzałka wodna oraz rzadziej - arcydzięgiel nadbrzeżny, mlecz błotny, starzec bagienny, wyżpin jagodowy. Zbiorowiska te występują wzdłuż brzegów całej Zatoki Elbląskiej. Na terenie rezerwatu „Zatoka Elbląska” występują gatunki roślin, które podlegają ochronie zarówno ścisłej, jak i częściowej. Są to: grązel żółty, grzybienie białe, grzybieńczyk wodny, salwinia pływająca, kalina koralowa, kruszyna pospolita i porzeczka czarna.

Szuwary, zarośla łożowe i olchowe są doskonałym schronieniem i bezpiecznym miejscem lęgowym dla ptactwa błotnego i wodnego. Położenie zatoki w strefie przymorskiej powoduje, iż jest to również teren odpoczynku dla ptaków w czasie ich sezonowych wędrówek. Występuje tu około 200 gatunków ptaków, z czego 86 to ptaki gniazdujące. Prawie wszystkie spotykane na tym terenie ptaki są objęte ochroną. Wśród gatunków skrajnie zagrożonych i ginących (wymienionych w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt”) na terenie rezerwatu pojawiają się: tracz długodzioby, orzeł przedni, sokół wędrowny, biegus zmienny oraz brodziec leśny. W wodach Zatoki Elbląskiej stwierdzono występowanie ponad dwudziestu gatunków ryb, między innymi: leszcza, jazgarza, sandacza, węgorza, okonia i płoci. Występują liczne populacje żab: jeziorkowej, śmieszki i wodnej. Żyją tutaj także inne gatunki płazów, a także gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna i padalec.

Na terenie rezerwatu i w jego najbliższym otoczeniu spotyka się wiele gatunków ssaków. Większość zamieszkuje tutaj stale, między innymi: sarna, dzik, wydra, jenot, norka amerykańska, lis i wiele innych, a niektóre, jak łosć pojawiają się jedynie sporadycznie. Niektóre gatunki objęte są ochroną. Są to między innymi: nietoperze (mroczek późny i gacek brunatny), jeże, wydry, gronostaje i łasice.

Po minięciu rezerwatu wjeżdżamy do Elbląga , gdzie kończymy naszą wędrówkę.

Szlak Pięknych Widoków

Wpisany przez Administrator

Piątek, 29 Maj 2009 13:37 - Zmieniony Piątek, 29 Maj 2009 14:54

autor: Jolanta Marcinkowska, Beata Olkowska - Woźniak ze strony www.pkwe.pl